

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

5. De laude personæ in genere: Prudentia in laudationibus adhibenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

verè si modo te dignum mortali dicendum est ore) cui spirans orans, intelligensque natura, & habere, & agere nunquam desinat gratias, cui tota conueniat vita, genu nixo procumbere, & continuatis precibus supplicare. Prima enim tu caussa es, locus rerum, ac spatium, fundamentum cunctorum, quæcunque sunt, in finitus, ingenitus, immortalis, perpetuus, solus, quem nulla delineat forma corporalis, nulla determinat circumscriptio qualitatis, siue fitu, motu, & habitu, de quo nihil dici potest, & exprimi mortalium significatione verborum: qui, vt intelligatis, tacendum est, atque ne per ymbra te possit errans inuestigare suspicio, nihil est omnino mutiendum. Da veniam, rex summe, tuos persequentibus famulos: & (quod tua benignitatis est proprium) fugientibus ignosce tui nominis, & religionis cultum, non est mirum, si ignoraris, maioris admirationis est, si sciaris.

Ex Seneca, nat. qu. proem.

Dei definitio ex Seneca.

Quid est Deus? mens vniuersi. quid est Deus: quod vides totum, & quod non vides totum: sic demum magnitudo illius illi redditur, qua nihil maius excogitari potest, si solus est, omnia, opus suum, & intra, & extra tenet. Quid ergo interest inter naturam Dei, & nostram? nostri pars melior animus est, in illo pars nulla, præter animum: totus ratio est: & Plinius. Totus est sensus, totus visus, totus auditus, totus anima, totus animi, totus sui.

Ex eodem, 3. natur. quest. c. 45.

Deo nomen conueniens.

Næ hoc quidam crediderunt, Iouem esse, qualem in Capitolio, & in cæteris ædibus, videmus mittere manu fulmina, sed eundem, quem nos Iouem intelligunt, custodem, rectorem vniuersi, animum ac spiritum mundani huius operis dominum, & artificem, cui nomen omne conuenit. Vis illum fatum vocare? non errabis. Hic est, ex quo suspensa sunt omnia, ex quo omnes causæ causarum? vis illum providentiam, dicere? rectè dices, est enim, cuius consilio huic mundo prouideretur, vt inconcussus eat, & actus suos explicet. Vis illum naturam vocare? non peccabis, est enim, ex quo nata sunt omnia, cuius spiritu viuimus: vis illum vocare mundum? non falleris, ipse enim est totum, quod vides, totus suis partibus indutus, & se sustinens, vi sua.

Philo. lib. de Cherub.

Θεός ἐστιν ἀκονώτης ἡ χερῶν, ἀνένδολος, ἀνιδούτος, ἀκινῆτος, ἐυδαίμωνος ἀκράτος μετῶς, τῆς λειοτάτης ἢ τοῦ βότρου, μᾶλλον ἢ αὐτῆς ἀκρῆς, καὶ τῆς ἑρῆς ἐυδαίμονος.

Eadem latine.

Deus est expertus malorum omnium, semper vegetus, doloris nequius, in defectibus, sine neque felicitatis plenus, ipsius natura perfectissima, imò ipse est fastigium, extremaque linea felicitatis.

DEVS SEDENS IN CHERUBIN.

Apud Ezech. ex figura Villalpandi, stylo oratorio reddita.

Propheta apud Babylonios captiuo aperitur cælum, & Dei magnificentissima arcana ostenduntur: ecce tibi primum ab Aquilone ventus ingruit, hinc cælo intendunt se nubes volucibus flammis accensæ, quas aureus circumfusi circum fulgor magna vestit dignitate. Continuo succedit ingens ille curus immanibus rotis incitatus, quas & interius arcana vis animarum spiritibus, & exterius micantium oculorum intestincta multitudo iucundissime perspergit, curui impendet cæli species, & in cælo thronus ex sapphiris pulcherrime concinnatus, in quo sedet princeps ille mundi Deus, amplâ, quæ est præditus maiestate: iam verò curus, instar quadrigarum, rapiat quatuor iuuenes, igneo, & fulgurante vultu, humana cæteroqui, eaque præclarissima facie conspicui, nisi quod, & pectora leonum iubis cernuntur obsita, & ad vtrumque latus pernicios, veluti aquilarum alæ, iam volatui prolucentes, & pedes ad vituli plantam deformatis, speciosum corpus mystica deformitate terminant.

De laude persone in genere.

Prudencia in laudationibus adhibenda.

CAPVT V.

Emendatio. CVM omnis laudatio ad honestatem, & de superioribus operibus spectare debeat, danda est imprimis nec in laudatione opera.

ationibus vitanda. Præstat si- cum dicere, quam sin- gere.

opera, vt quicquid laudandum suscipitur, honestæ laudis segetem & argumentum præbeat. Tum verò ita tractandum est, vt non ementitis superiectionibus, sed veris solidisque rationibus, ac laudum argumentis, tota innitatur oratio. Rarè tamen inuenias laudatores qui velint,

Τὰ σὺν ἄνδρῃ: Ἐκάρφει, τὰ φέλι λέγει.

Ficus, sius: & scapham, scapham dicere.

Amant omnes res, quas sibi laudandas sumptulerant, supra naturam, & mores extollere, vt ipsi videantur eloquentes. In quo quantus est error eorum, qui hæc faciunt, qui non vident tantum enim abest, vt argumento decus, & gloriam conciliant, quin potius eruditas aures deterreant, & dum blanda quadam ac prope insana mentiendi dulcedine titillantur in multis, hoc assequantur, vt vera etiam narratibus minimè credatur.

Supersticio- nis in lau- dationibus sunt puero- rum.

Solent autem pueri, & leues personæ, in hæc vitia potissimum incurrere, quæ cum minimè spectent, quid cuiusque rei postulent adiuncta, volitant in locis communibus, & eos à re, & virtute militari commendant, qui hostem nunquam viderunt: ab eruditione, qui vix ἀλφει, ἕτα didicerunt.

Hoc genus laudatorum faceret admodum irrisit Seneca in ἀποκλεινὸν τὰ μ, cum in senere Claudij Imperatoris, qui fatuus, & imbellis habebatur, poetas inducit cantantes.

Claudij im- perat. Laus ridenti- cula.

Fundite stertus,	Editoglanthos
Fingite lucus,	Resonet trilli
Clamora forum.	Cecidit pul hre
Cerdatu homo,	Quo non alius
Fuit in toto	Fortior creta.
Ille citato	Vincere cursum
Poterat celeres:	Ille rebelles
Fundera Parthos,	Leuitusque sequi
Persida telis:	Certaque manu
Tendere neruum:	Qui praecepitos
Vulnere paruo	Rigerat hostes,
Pislaque Medi	Terga fugacis,
Alis Britannos	Ultra notis
Littora Ponti,	Et caruleos
Scuta Brigantia	Dare Romuleia
Colla catenis	Iussit & ipsum
Nona Romana	Iura securu
Trimere Oceanum	

rum ineptias, qui sæpè, dum se egregiè commendare aliquem existimant, ea dicunt, quibus non leuiter offendatur. Addit:

Defesto virum,	Quo non alius
Citius potuit	Dicere causas.
Vna tantum	Parte audita,
Sapè & neutra.	
[Tum cum Minoe comparatum.]	
Tibi iam cedet	Sede relicta,
Qui dat populo	Iura silenti,
Cretea tonetis	Oppida centum.

Hæc quidem ridicula, & ad risum composita laudatio.

Num igitur satius vnumquemque suis ornare coloribus, quam fictos & adulterinos conquirere? Sapiebat profectò Lyssippus, qui Alexandrum cum hasta fixerat, Apellem arguens, qui eundem fulminantem depinxisset.

Ego enim (ait) veris Alexandri virtutibus nihil affinxit, cum eâ hasta expressi, cuius vis & gloria nunquam est interitura: At verò Apelles, qui fulmen in manu fortissimi Regis appinxit, num videtur de eius gloria detrachere nam dum fictis ornatur insignibus, spoliatur veris. Fulmen posteritas non eridet, hastam ignorabit.

Et prudenter illud quidem: nam quis animo non auerferetur, aut rideat, cum indignis exquisitis supra merita, vel etiam humanam conditionem, laudibus videtur ornari?

Stratonice, Seleuci vxor, deformis, & calua, à poetis, quibus certamen talenti mercede indixerat, suas comas hyacinthinas prædicari lubenter audiuit: In quantum verò densum cessit hæc laudatio, apud eos qui rem penitus noverant: Num satius fuisset tacere, quam tam flagitioso & impudenti mendacio aures inquinare?

At dices: Si exiguum est argumentum, quomodo assurgat, nisi arte & industria expoliatur? esto, valeat industria, sed absit mendaciū, absint ineptiæ. Si modica est materia, leni stylo pertextenda est, nec semper illa in rebus leuiculis vsurpanda: plus enim valet verbum grauiter, modeste, & opportunè dictum, quam tota farrago puerilium amplificatio- num.

Præclarum Lyssipi apophthegma.

Plut in syde, & Ostrida. in laudibus enim turpe est illa credere, que nec ille, de quo narratur, agnoscat.

Ennod in vita Epph. Stratonices vetula, & calua capelli vocantur hyacinthini.

Lucianus in imag.

At bonus Imperator nihil vnquam istorum cogitat. Vt autem plenius ostendat talium laudato-